

Pro Silva op klompen

Verslag van de Europese Pro Silva bijeenkomst in Nederland, 17-20 juni 2010

Dit jaar werd de jaarlijkse bijeenkomst van Pro Silva Europe georganiseerd door Pro Silva Nederland. Tijdens de vierdaagse bijeenkomst konden onze buitenlandse collega's kennismaken met typisch Nederlandse bos- en natuurbeheerthema's, zoals geïntegreerd bosbeheer, polderbebossingen, grote grazers, bosgroepen, recreatiedruk en maatschappelijke wensen (en claims) ten aanzien van bos en natuur. Dit leverde interessante discussies op met onze collega's uit de rest van Europa, waar houtproductie over het algemeen nog het belangrijkste onderwerp is.

In totaal waren er 34 deelnemers uit 15 landen. Zo waren er bijvoorbeeld bosbouwers uit Slovenië, Portugal, Frankrijk, Oostenrijk, Tsjechië, het Verenigd Koninkrijk en Ierland. Daarnaast was er deelnemer van de New England Forestry Foundation uit het oosten van de Verenigde Staten. Deze organisatie is tijdens de jaarlijkse vergadering in Arnhem officieel lid geworden van Pro Silva Europe, wat betekent dat Pro Silva vanaf dit jaar niet meer puur een Europese aangelegenheid is. De meeste deelnemers kenden elkaar van vorige bijeenkomsten, wat bijdroeg aan een uitstekende sfeer. Daarnaast waren bij de verschillende excursies steeds een flink aantal Nederlandse Pro Silva collega's aanwezig.

Er waren tal van excursiepunten die erg boeiend werden gevonden. Een voorbeeld hiervan is park Sonsbeek in Arnhem, dat wordt beheerd vanuit de Urban Forestry gedachte. Beheerder Jeroen Glissenaar zette tijdens de excursie uiteen hoe natuur, cultuur, economie, gezondheid en sociale cohesie een rol spelen in het beheer van het park. Deelnemers vonden het fascinerend om te zien dat een gemeente zich bewust is van de grote (financiële) waarde die het park heeft voor het toerisme in Arnhem en de gezondheid van de Arnhemse bevolking. Een van de deelnemers verwoordde het als volgt: "Ik heb vrij veel gehoord over urban forestry, maar ik heb het nog nooit in de praktijk toegepast gezien, dit was erg boeiend".

Een ander excursiepoint waren de loofbossen in de Flevopolder. Alvorens de bossen zelf werden bezocht, werden door oud-beheerder Reijer Knol met behulp van een kaart van Nederland de grote inpolderingen uiteengezet. Men was hier erg van onder de indruk. De schaal waarop dit heeft plaats gevonden drong tot sommigen moeilijk door. Na een uur rijden door de Flevopolder was dit kwartje gevallen. Er werd volop gefotografeerd tijdens een rit over de Oostvaardersdijk, waar het water van het Markermeer meters hoger staat dan het land in de Flevopolder. De kwaliteit en de hoogte van de essen in de bossen van Staatsbosbeheer werd geprezen, hoewel er ook volop werd gediscussieerd over het gewenste dunningsregime in dergelijke opstanden. De daarop aansluitende excursie door de Oostvaardersplassen werd ook zeer gewaardeerd, aangezien dit gebied een voor Europese begrippen uniek wetland is. Ook de busreis vanuit de Flevopolder over de Veluwe naar Arnhem, waar de deelnemers in een hotel zaten, was voor de meesten een eye-opener. Wie had er nou gedacht dat Nederland zoveel bos had?

Uiteraard zijn ook de bossen van de Veluwe bezocht, en wel die van de gemeente Apeldoorn en het Kroondomein. Opperhoutvester, en oud voorzitter van Pro Silva Europe, Jaap Kuper zette in Emma's Oord de beheersstrategie van het Kroondomein uiteen. Vervolgens werden de deelnemers rondgeleid langs uiteenlopende opstanden waar werd gediscussieerd over het effect van diverse beheersingrepen die in de loop der tijd waren genomen. Eén van de interessantste excursiepunten was een bosperceel waar decennia geleden individuele natuurlijke verjonging van inlandse eik onder grove den had plaatsgevonden. Deze bomen maakten volledig onderdeel uit van het kronendak en hadden respectabele diameters bereikt. Zou er dan toch nog hoop zijn dat al de appelboomvormige eikenbomen die in een groot deel van het Nederlandse grovedennenbos in de onderetage opkomen nog eens oogstbaar hout zouden kunnen opleveren? Sommige van onze buitenlandse collega's twijfelden hier niet aan. Maar... we moeten geduld hebben en ze wel verzorgen!

In de gemeentebossen van Apeldoorn vertelde beheerder Henk Bonekamp aan de deelnemers hoe hij de afgelopen 30 jaar vanuit gezond verstand en simpelweg kijken naar de processen in het bos is overgegaan op Pro Silva beheer (nog voordat deze term officieel was ingevoerd). Het vaste patroon

van kaalkap en planten heeft hij decennia geleden doorbroken door meer gebruik te gaan maken van natuurlijke verjonging. Hij toonde de deelnemers mooie voorbeelden van monocultures douglas die gedurende 30 jaar zijn omgevormd tot mooie gemengde, gelaagde en stabiele opstanden.

De excursie werd afgesloten met een erg gezellige barbecue. Op zondag was er nog een optioneel bezoek aan landgoed Neerijnen van Het Geldersch Landschap, waar niet alleen het kasteelpark en oud loofbos in de Betuwe werd bezocht, maar waar de deelnemers ook konden genieten van prachtige vergezichten op de uiterwaarden en de wilgengrienden langs de Waal.

De organisatoren kijken terug op een zeer geslaagde bijeenkomst. Deze was echter niet mogelijk zonder de medewerking van al onze gastheren en sprekers, de grote inzet van de Pro Silva discussieleiders en niet vergeten de financiële bijdragen van alle sponsors. Waarvoor hartelijk dank!

Bas van de Wiel, Martijn Boosten, Susan Bonekamp & Renske Schulting
Pro Silva

Pro Silva

Natuurvolgend bosbeheer op economische grondslag

Pro Silva is niet alleen een Zweeds merk voor bosbouwmachines. Het is ook de naam voor de Europese denk- en werkwijze waarbij het bos zowel als productiesysteem als als ecosysteem wordt benaderd. Belangrijke uitgangspunten bij Pro Silva beheer zijn: het benutten van spontane processen, geleidelijkheid van ingrijpen en het werken aan gemengd, structuurrijk bos met veel inheemse boom- en struiksoorten. Pro Silva beheer streeft naar gezonde, bedrijfszekere en duurzame bossen, waarin de verschillende bosfuncties tot hun recht komen. Het bosbeheer gaat uit van zowel economische motieven (oogstmogelijkheden van verschillende sortimenten, efficiënte inzet van productiemiddelen en vermijden van onzekere investeringen) als ecologische motieven (bos beheren als ecosysteem met een plek voor bijzondere en zeldzame plant- en diersoorten).

Pro Silva Europa

Bij Pro Silva Europe zijn de Pro Silva werkgroepen uit zo'n 25 (hoofdzakelijk Europese) landen of regio's aangesloten. Sinds dit jaar is, met het lidmaatschap van de New England Foresry Foundation, het netwerk uitgebreid naar de Verenigde Staten. Ook in Europa groeit het netwerk nog steeds. Recent zijn werkgroepen uit Noorwegen en Finland toegetreden. Ook Luxemburg heeft dit jaar kenbaar gemaakt een eigen werkgroep te willen oprichten.

Jaarlijks komen vertegenwoordigers van de verschillende landen bijeen om internationale kennis en ervaringen met Pro Silva beheer uit te wisselen. Daarnaast wordt Pro Silva Europa meer en meer gevraagd om haar inbreng te geven in (inter)nationale beleidsprocessen en discussiefora over bosbeheer, houtoogst en klimaatverandering.